

АРАґОН Луї (Aragon Louis; 03. 10. 1897, Париж — 24. 12. 1982, там само, похов. у Сент-Арну-ан-Івеліні, деп. Івеліні) — французький письменник, громадський і політичний діяч. Член франц. компартії (1927), чл. її ЦК (1954). Міжнар. Ленін. премія «За зміцнення миру між народами» (1957). Виступав проти фашизму, загарбання Італією Абіссинії. Під час окупації Франції гітлерів. Німеччиною був серед організаторів Руху Опору. Виступив у літературі як один із засн. сюрреалізму, автор віршів, роману «Le paysan de Paris» («Паризький селянин», 1926). У циклі романів «Le Monde comme il est» («Реальний світ», 1934–51) — «Les Cloches de Bâle» («Базельські дзвони», 1934), «Les Beaux quartiers» («Багаті квартали», 1936), «Les voyageurs de l'impériale» («Пасажири імперіала», 1940), «Aurelien» («Орельєн», 1944) — відтворив ідейну еволюцію інтелігент. кіл, які обстоювали робітн. клас як найпередовішу силу нації. Під псевд. Жак Дестен і Франсуа Ла Колер опублікував зб. патріот. віршів «Le Crève-cœur» («Ніж у серце», 1941), «Les yeux d'Elsa» («Очі Ельзи», 1942), «Le Musée Grévin» («Паноптикум», 1943), «La Diane française» («Французька зоря», 1945), зб. новел «Servitude et grandeur des Français» («Рабство і велич французів», 1945) тощо. Після війни видав поет. зб. «Le nouveau crève-cœur» («Знову ніж у серце», 1948), остан. з циклу «Реальний світ» роман-епопею «Les communistes» («Комуністи», т. 1–6, 1949–51; остаточно ред. т. 1–4, 1967–68), поеми «Les yeux et la mémoire» («Очі і пам'ять», 1954), «Le roman inachevé» («Незакінчений

роман», 1956) тощо. Автор істор. роману «La Semaine sainte» («Страсний тиждень», 1958), експерим.-лірич. романів «Henri Matisse» («Анрі Матісс», 1971), «Théâtre-roman» («Театр-роман», 1974). Питанням літ.-ри присвятив кн. «Les littératures soviétiques» («Радянські літератури», 1955), зб. ст. «J'abats mon jeu» («Я розкриваю карти», 1959). Брав участь у 2-й Міжнар. конференції рев. письменників у Харкові (1930), побував на буд-ві Дніпрогесу (поема «Le Front rouge» («Червоний фронт», 1930). 1934 подорожував по Рад. Союзу, створив поему «Hourra, l'Oural» («Ура, Урал!», 1934), був учасником 1-го і 2-го Всесоюз. з'їздів рад. письменників. Як і багато ін. представників лівої європ. інтелігенції, поволі позбувався ілюзій щодо рад. дійсності і наприкінці 60-х рр. піддав критиці політику СРСР. Обстоював думку про існування в СРСР не однієї «радянської літератури», як твердила офіц. пропаганда, а низки нац. літ.-р. У нарисі «Intermezzo ukrainien» («Українське інтермецо») дав огляд укр. літ.-ри, зокрема творчості Т. Шевченка. Деякі книги рад. письменників, наприклад Ю. Яновського, вийшли в Парижі за ред. і з передмовами А. Усі твори А. опубл. у Парижі. Укр. мовою окремі з них перекладали М. Терещенко, Борис Тен, В. Коптілов, В. Ткаченко, М. Овруцька та ін.

Основні твори

укр. перекл. – Червоний фронт. Х., 1932; Поезії. К., 1950; [Вірші] // Вітчизна. 1950. № 6; [Вірші] // Всесвіт. 1958. № 4; Українське інтермецо // Вітчизна. 1958. № 1; 3 незакінченого роману // Всесвіт. 1967. № 4; [Вірші] // Із зарубіж. поезії. К., 1972; [Вірші] // Всесвіт. 1978. № 12; 1980. № 5; 1983. № 7; Зброєю слова. К., 1987.

Рекомендована література

1. Вербицький П. П. Прапороносці миру: Нариси про творчість Луї Араґона. К., 1955;
2. Паевская Л. В. Луи Арагон: Библиогр. указатель. Москва, 1956;
3. Пащенко В. І. Луї Араґон і література Руху Опору у Франції. Л., 1960;
4. Балашова Т. В. Творчество Арагона. К проблемам реализма 20 в. Москва, 1964;
5. Затонський Д. В. Осягнення майбутнього // У пошуках сенсу буття. К., 1967.

В. І. Пащенко

Бібліографічний опис:

Арагон Луї / В. І. Пашенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-43154>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).